

Tot queda a casa

Amb el nomenament de Rosa Solbes i Rafael Cano com a directores de Ràdio Autonomia i Televisió Valenciana s'inicia definitivament la moguda als mitjans de comunicació institucionals, una moguda que no acabarà fins al 9 d'octubre de 1989. Amadeu Fabregat, a l'hora d'escollir el seu equip, ho ha tingut molt clar.

Remei Blasco

La nova programació del centre territorial de TVE al País Valencià, en antena des d'aquest mes d'octubre, i el nomenament dels màxims responsables de la Televisió Valenciana i de

fael Cano i Rosa Solbes, tots dos del centre territorial de TVE, assumiran, aviat, la direcció de la TVV i de RA, respectivament.

La ràdio autonòmica, amb una plantilla de 65 professionals, «primarà la informació del País Valencià, sense que això supose obviar els grans temes

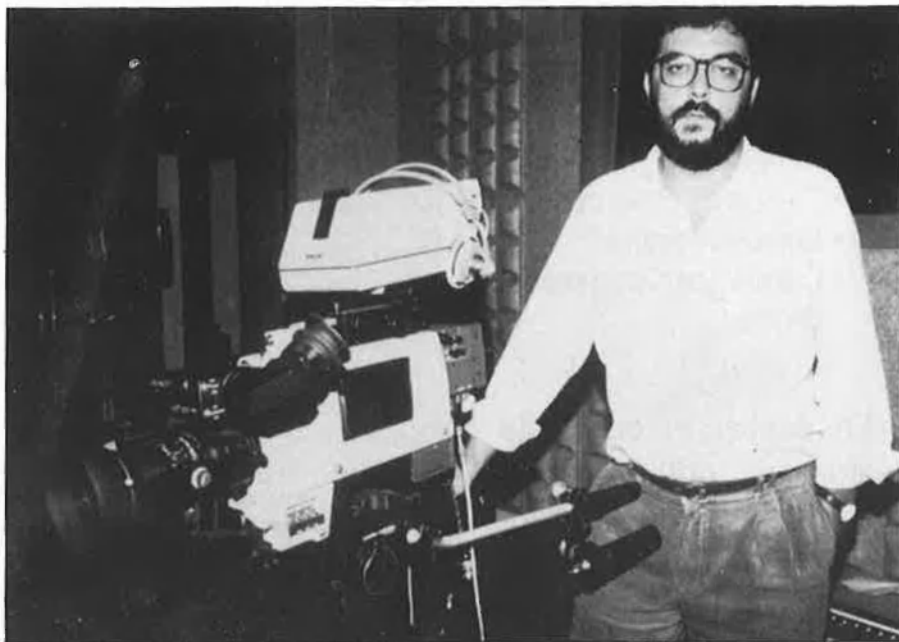
d'abast estatal o internacional», explica la directora Rosa Solbes. Pel que fa a la cobertura «d'aquests grans temes», Solbes és partidària de «compartir les corresponsalies amb la Televisió Valenciana a fi de reduir costos».

El director de la TVV, Rafael Cano, vol que aquest mitjà siga, alhora, «una síntesi de cultura i entreteniment sobre els temes que interessen a la societat valenciana». L'equip per a iniciar les emissions regulars de la TVV serà de 450 persones i per a la tardor de l'any que ve es podria comptar amb un quaranta per cent de programació de producció pròpia.

Aquest és, a hores d'ara, el primer disseny d'unes programacions que hauran d'anar concretant-se quan els pressupostos de la RTVV, aproximadament de 4.000 milions de pessetes,

Amadeu Fabregat. A la dreta, Rafael Cano. Baix, Rosa Solbes.

Ràdio Autonomia, han estat els punts de la *moguda de la tele* en aquests últims dies. Una moguda que no ha fet més que començar i que podria tocar sostre, si les previsions polítiques no fallen, el 9 d'octubre de 1989. Serà la data inicial del projecte comunicatiu més important que s'haja produït mai a les terres que van des de Vinaròs fins a Oriola.

Entre amics

El director general de l'ens públic RTVV, Amadeu Fabregat, deu tenir un grat record de l'època en què ostentava el càrrec de delegat de la Miró al País Valencià. Així ho indica el fet que s'haja envoltat de professionals d'aquella casa per a posar en marxa la ràdio i la televisió autonòmiques. Ra-

siguen aprovats pel Consell d'Administració de l'ens públic. El Consell s'haurà de pronunciar, també, sobre la proposta de remuneració per als directores de la TVV i de RA, que és de sis milions dues-centes mil pessetes per al primer i de cinc milions dues-centes mil per al segon.

Una vegada establerts els pressupostos, a finals d'aquest mes es debaten les propostes relatives a l'organigrama de les dues societats i les contractacions de personal. Serà en aquest moment quan comence la cursa de periodistes, tècnics, reporters gràfics, etc, cap a RTVV. La cursa serà, sense cap dubte, disputada, perquè si, tal com han assegurat els responsables del projecte, la ràdio i la televisió seran, en un cent per cent, en valencià, més de quatre s'hauran d'espavilar o, altrament, caldran més correctors que periodistes.

XII CAMPANYA CARLES SALVADOR

US INFORMEM DEL COMENÇAMENT DE NOUS CURSOS DE LLENGUA I CULTURA DEL PAÍS VALENCIÀ (de tots els nivells i horaris)

Modalitats de cursos:

- Cursos de ritme normal.
- Cursos intensius.
- Cursos per corresponència.

En acabar el curs, els alumnes obtindran un certificat vàlid per a oposicions, contractes de treball, etc.

Informació:

Centre
Carles Salvador

València: Moratín, 15, 6a.- C.P. 46002
Tel. (96) 351 17 27

Castelló de la Plana: Enmig, 24, 4a
C.P. 12001 - Tel. (964) 23 75 18

Alicant: Pablo Iglesias, 29, entresol-D
C.P. 03004 - Tel. (965) 2056 67

'New look' per a TVE

Fa mig any que Maria Garcia Lliberós és la responsable de RTVE al País Valencià. Des que va assumir la direcció del centre, el 13 d'abril, ha fet una política televisiva continuïsta amb l'etapa d'Amadeu Fabregat, sense oblidar que en el primer mes de gestió aconseguia incrementar en deu punts l'ús del valencià. Si durant l'any 1987 el valencià s'havia utilitzat en un 14 per cent de la programació, el mes de maig de 1988 el percentatge era d'un 24 per cent. Aquesta millora parcial s'ha vist reforçada després de la posada en marxa de la nova programació, elaborada per Garcia Lliberós i que s'emete des del 3 d'octubre.

Nous programes, noves capçaleres, noves sintonies i, també, noves cares, són els elements amb què compta el centre territorial de TVE al País Valen-

cià per a renovar la seua imatge. Segons Maria Garcia, «s'ha millorat la qualitat dels espais televisius i s'ha donat un contingut coherent, perquè la programació està feta després d'estudiar la possible audiència. És per això que hem incorporat espais per a la dona i per a públic infantil i jove».

Segurament, el més destacat és que, per primera vegada, TVE al País Valencià emet programes amb l'assessorament del Gabinet d'Ús i Ensenyament del Valencià. Es tracta de la sèrie de dibuixos animats «L'aldea de l'auró» i d'un documental sobre la natura, parlats en un valencià normatiu que, desafortunadament, no és el que es fa servir ni a l'informatiu ni en altres programes. Per a la directora del centre, «el tema de la normalització lingüística és important, però davant la falta de professionals per a informar en valencià, s'ha optat perquè algunes

La llengua i la televisió

Josep Lacreu

La televisió és un mitjà relativament jove. Entre nosaltres, tot just té trenta anys. Amb tot i això, bé es pot dir ja, sense dubtes ni titubejos, que és un dels mitjans d'influència social més poderosos que han existit mai.

Cada dia es fica durant unes quantes hores en la intimitat de milions de persones. I tot, absolutament tot el que s'emete per aquesta petita pantalla rectangular, va penetrant profundament en la ment de l'espectador. Des del telefilm aparentment més innocu, fins a l'espot publicitari obertament intencionat, tot són missatges que conformen i predisposen la mentalitat del receptor.

Des del punt de vista lingüístic, el seu poder és també excepcional. Molt superior, sens dubte, al de la mateixa escola. D'una banda, perquè incideix en tot l'espectre social. Xiquets, joves, adults, vells, tots es troben sota l'àmbit d'influència d'aquest mitjà. I, d'altra banda, perquè la passivitat característica de l'espectador d'aquest mitjà fa que es mostre especialment receptiu a l'assimilació de pautes d'expressió.

I és, doncs, des del reconeixement obvi d'aquest poder, que resulta molt criticable el tractament que s'ha donat a la llengua en el centre territorial de TVE a València (Aitana) des de la

seua constitució. Les diferències entre l'etapa actual i les anteriors, però, són massa grans per a eludir qualsevol matisació. D'entrada, cal reconèixer que, entre els actuals directius de televisió, es detecta una sincera sensibilitat pel tema lingüístic. Sota el mandat de Maria Garcia Lliberós —actual directora d'Aitana—, l'ús del català s'hi ha incrementat considerablement. I el que és important: com més va més.

Però no tot són flors i violes. Encara persisteixen alguns mals ben antics en aquella casa. Segons sembla, deuen estar ben arrelats, perquè ni les últimes reformes introduïdes —que han donat un nou impuls a l'ús del català— no han aconseguit eradicar-los.

En primer lloc, hi ha la distribució diglòssica dels dos idiomes oficials.

Així, per exemple, l'estructura dels informatius és totalment en castellà. La persona que guia el programa, als ulls de l'espectador, parla exclusivament en castellà. El català, si de cas, només el fa servir quan entrevista algú. Des d'un punt de vista formal, això suposa assimilar el català a un nivell d'expressió més distès. El grau màxim de formalitat expressiva queda, encara, reservat al castellà.

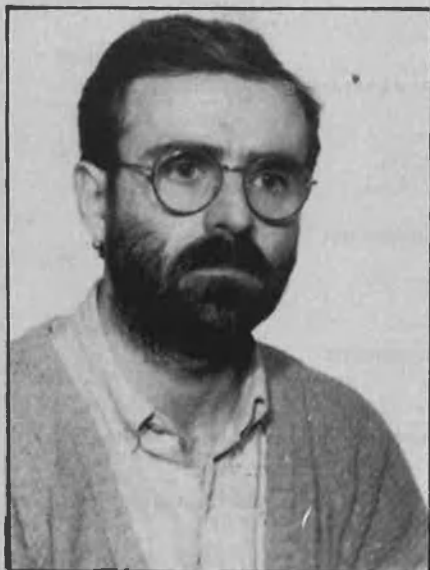
D'altra banda, les notícies que ofe-

notícies es fan en castellà i d'altres en valencià, encara que s'utilitzen termes incorrectes».

A més, continua Maria García, «el principal objectiu d'aquest centre és ser una finestra oberta a quaranta milions de telespectadors. Incrementar la presència del País Valencià a la resta de l'estat ens interessa més que demanar desconexions que encara està per veure si funcionen». Amb aquesta concepció televisiva, qualificada, per alguns sectors, de poc ambiciosa, regirà el centre territorial fins que el 1990 s'inauguren unes noves instal·lacions, de 15.000 metres quadrats i amb un pressupost de 1.000 milions de pessetes. Serà, llavors, quan TVE al País Valencià, que només competirà amb la TVV en les informacions d'ací, es reafirmarà com una factoria més de l'empresa RTVE, SA. □

Ràdio Autonomia, l'única emissora en valencià.

reixen els reporters presenten una estructuració lingüística més complexa.

Pel que sembla, aquests periodistes tenen llibertat per a tractar cada tema en la llengua que ells mateixos vulguen. Però la diglòssia interioritzada d'alguns redactors fa que trien, en cada cas, la llengua que consideren més *adequada* al tema tractat. Així, en l'emissió del dia 15 de setembre —per posar un exemple concret—, es donava tota la informació esportiva en castellà, llevat de la referent als partits de pilota valenciana que s'havien de jugar... Per a aquest tema sí, que era *apropiat* el valencià. El futbol, i els altres esports de masses, al contrari, sembla que *exigien* el castellà. Tot

això, és clar, contribueix a generar en l'espectador una associació d'idees entre *valencià* i *localisme*. I no es tracta d'una simple anècdota. Aquest mateix esquema de distribució lingüística pot traslladar-se a molts altres àmbits informatius. Les destrosses ecològiques, les festes dels pobles, els problemes del camp, els jaciments arqueològics..., en el tractament de tots aquests temes predomina de molt l'ús del català. En canvi, per a informacions sobre la borsa, els negocis, l'exèrcit o els toros..., el castellà funciona pràcticament com a idioma exclusiu. La diglòssia lingüística és ben evident. El català es vincula a la terra i a les seues manifestacions antropològiques. Tot allò que transcendeix aquesta íntima vinculació entre llengua i territori s'assimila al castellà.

I encara hi ha un altre aspecte lamentable: el model de llengua que es fa servir. En realitat, sembla que no n'hi ha cap, de model. Cada periodista utilitza el català com vol. O potser seria més ajustat dir com bonament pot. La majoria d'aquests professionals no ha rebut cap formació lingüística. Això és una limitació que cal acceptar amb una certa comprensió. Tots som fruit d'unes circumstàncies.

Ara, la conseqüència que en deriva inevitablement és que molts d'ells usen un català infestat de castellanismes. Tot, absolutament tot, es pot sentir en Aitana: *calçoncillos*, *jefatura* (així, tal qual, pronunciat amb *j* castellana), *medis de comunicació*,

tràfec rodat, *oficina d'empleament*, *buc mercant*, *jugats*, *retràs*, *pertenèixer*... (Són exemples de les últimes emissions.) I, si és lamentable que es diguen aquestes barbaritats per la televisió —per la incidència social que tenen—, és molt més greu encara que, després de dir-se, l'endemà es tornen a dir impunement. I això és el que passa. Cal reconèixer-ho. Fa anys —més d'un i més de dos— que sent dir en Aitana *portantveus* referint-se a simples *portaveus*, o *targes* en lloc de *targetes*. Seria molt il·lustratiu poder saber quants confiats telespectadors ja repeteixen càndidament aquestes venerables paraules.

Val a dir que el problema no és dels periodistes. Ni de bon tros. Quan aquests redacten una notícia en català, és, encara, un pur acte de voluntarisme.

Si es vol normalitzar seriosament la llengua a la televisió, és necessari prou més que una bona predisposició. Cal adoptar mesures dràstiques per a trencar inèrcies històriques i vèncer resistències rutinàries. Cal oferir estímuls reals als periodistes perquè s'esforcen per adquirir els coneixements lingüístics necessaris. O bé, acceptant el marc socio-econòmic de caire neoliberal en què ens situem com més va més, substituir-los per uns altres que estiguen en millors condicions d'afrontar aquesta nova etapa. Siga com vulga, cal actuar. Continuar així indefinidament és una irresponsabilitat. Una irresponsabilitat enorme. □